

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.
Upravništvo:
Prešernova ulica št. 6.
Telefon št. 86.
Račun kr. pošt. ček. urada št. 11.842.

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno . . . . . 20 .
za inozemstvo . . . 600 .
—
Oglasi za vsak mm višine stolpeca (58 mm) . . 4 K
mali oglasi do 30 mm stolpeca (58 mm) . . 1 .

Ljubljana, 21. februarja.

Pred stoletjem je Ljubljana videla v svoji sredi onega kongresov «Svete Alijanca». Slovencem sta ostala od one dobe le lepi Tavčarjev zgodovinski roman «Izza kongresa» in pa ime gostilne «Pri ruskem carju» na Jezici pri Ljubljani.

Rusija Aleksandra I. se je od takrat izpremenila v Rusijo Ljenina I., iz Metternichovega cesarstva pa je nastala cela vrsta demokracij in republik. Samoodločba narodov! Prošlo stoletje gleda na razvoj narodov, kakor ga bodo profesorji zgodovine registrirali za svoje dijake. Od padca Napoleona do padca Viljema, Nikolaja in Karla.

Staro zidovje ljubljanskega gradu do gledalo že prihodnji teden na sestanku, ki bo trajal le dan ali dva, in ki se ne bo kazal radovednejšem z mnogimi kočijami, dvorjani in paradami. In vendar bo ljubljanski sestanek imel za našo bodočnost več pomena, kakor ga je svoječasno imel kongres, kajti sestali se bodo vodilni možje naših demokratskih narodov, nosilci njihove volje in tvorci našega političnega koncepta. Na povratku iz Londona in Pariza v Prago se Beneš sestane v Ljubljani z beograjskim Ninčičem, ki prihaja iz Bukarešte, kjer se ženj naš kralj z romunsko princeso, svakinjo grškega prestolonaslednika.

V zadnjem letu se je naš zunanje-politični položaj bistveno izboljšal. Ob beneškem dogovoru in ob Karlovi avanturi se je pokazalo, koliko moči še spi v Mali antanti, ki postaja vedno večja in večja. Poljsko - češki spor je izravnal, Tešin pozabljen; romunsko-jugoslovanska ljubosumnost je odstranjena; Grki se nam približujejo kljub temu, da je njih kralj Konstantin. Ko se Evropa pripravlja, da se vendar enkrat loti svoje obnove in da energičneje napreduje na poti popravljanja in presnavljanja, nastaja na ozemlju od Gdanskega do Soluna velik kompleks prijateljskih in deloma zaveznških odnosov, ki se hočejo medsebojno podpreti.

Skupnih interesov je cela vrsta. Z juga grozi Italija, posebni sovražnik Jugoslovanov; oprta je na Albanijo, na Zader, na zasejeni in zasluženi del naše domovine; na iztoku išče turškega in bolgarskega zaveznika. Bolgari so na zunaj korektni, toda agitacija makedonstvujuših in raznih komitov se vrši nemoteno dalje. Iz Funchala škili Zita Habsburg, v Pešti pa čakajo Horthy in razni grofi in škofci na revanšo. Avstrija se je odtegnila vplivom raznih Venemcev in della Torrettov, vendar pa sede tam vsi Sachsi, Franki in drugi najbolj eksponirani prvobojevniki reakcije, ki imajo v naših blokaških razne observance zaveznike. Tretja internacionala skuša rovariti po vseh naših zemljah, iz Pariza in Londona pa se slišijo glasovi finančnikov, ki bi radi dosegli svoje reparacije na račun srednje in istočne Evrope. Rusija, gladna in izmognana, naj bi plačala s svojim prirodnim bogastvom namesto Nemčije, ta bi si naj opomogla na ruske, poljske, češke in balkanske stroške, da povrne vojne dolgove Londonu, Parizu in Rimu.

Sredi kaosa in sredi medsebojno si nasprotujočih tendenc se vedno bolj kristalizira veliki element evropske organizacije: Mala antanta, sprva defenzivna bratska zveza Čehoslovakov z Jugoslovani, postaja velik instrument evropske konsolidacije. Varšava, Praga, Bukarešta, Beograd, Atene vedo, da so osamljene, le male, slabotne države, ki jih ali stre reakcija, ali pa izrabljuje in podvrže zapad. Ne eno ne drugo se ne sme zgoditi. Nikdar več nečemo biti sredstvo in Kanonenfutter velikih, kakor smo bili Jugoslovani in Romuni med vojno, in nikdar več ne sme nikdo med nami doživeti Rapalla, Celoveca, ali sličnih ponižanj, ki niso bila prihranjena niti Varšavi niti Bukarešti in Pragi.

Iz kaosa nastaja politična zveza držav, ki štejejo skupaj čez 70 milijonov prebivalcev in ki imajo enako napredno in demokratsko orientacijo, obrnjeno i proti imperijalizmu veliči i proti diktaturi iz Moskve. Ta politična zveza je edina mogoča, edina naravna. Ona je porok, da niti Moskva niti Rim niti Pešta ne bodo mogli naslediti Berlina ali Dunaja.

Sivo zidovje ljubljanskega gradu bo gledalo na tih sestanek, ki se vrši v poslovni naglici, takorekoč na kolo-dvoru. Nobena gostilna se ne bo imenovala po tem sestanku, noben trg in najbrže noben roman. Ali ta sestanek bo napravil svojo dolžnost, kakor kollesce velikega stroja; kakor ženitve kraljev, potovanja državnikov, posvetovanje generalov, debate poslancev in razgovori družih državljana. Surale-

Važne konference v Bukarešti

TUDI POLJSKI POSLANIK SE JIH UDELEŽUJE.

Bukarešta, 31. februarja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčič sta imela z rumunskim ministrskim predsednikom Bratianom politično konferenco, na kateri je bilo doseženo popolno soglasje v vseh vprašanih. Sporazum bo zlasti povoljno vplival na daljnje zblizanje male antante in Poljske. Dne 5. marca se bo vršila v Beogradu

konferenca med zastopniki male antante in republike Poljske. Jutri dopoldne se nadaljuje posvetovanja med našimi in rumunskimi državniki; navzoča bosta tudi češkoslovaški in poljski poslanik. Kralj Aleksander ne odputuje, kakor je bilo prvotno določeno, že v četrtek, iz Bukarešte, nego se bo tam mudil dalj časa.

Burna seja narod. skupščine

TROJNA PLAČA BLOKAŠKEGA VODITELJA. — BURNI PRIZORI. — POSL. GOSAR PROTI NARODNEMU EDINSTVU.

Beograd, 21. febr. (Izv.) Današnja seja skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10.30. Po prečitavanju zapisnika, prošnji in pritožb, so staveli posamezni poslanci razna vprašanja na ministre, ki so odgovarjali.

Najinteresantnejše je bilo vprašanje poel. dr. Janjiča na finančnega ministra, ali mu je znano, da je dobival dr. Surmin plačo kot minister na razpoloženje in kot vseučiliški profesor. Finančni minister dr. Kumanudi je odgovoril:

1.) Dr. Surmin je po poročilu pokrajinske uprave v Zagrebu z dne 9. in 11. febr. prejel od pokrajinske uprave svojo plačo kot univerzitetni profesor za ves čas od 1. januarja 1919 do danes.

2.) Istočasno je prejel dr. Surmin iz državne blagajne: a) kot minister za socialno politiko plačo, dnevnice in reprezentativno doklado za 12 dni februarja, maro in april 1920; b) kot minister na razpoloženju plačo od 1. junija 1920 do 1. junija 1921 in doklado za sebe in dva člana družine od 1. januarja do 1. junija 1921.

Odgovor finančnega ministra je bil prava senzacija in je povzročil med centrom veliko razburjenje. Slišati je bilo klic: «Ali so tudi to balkanske metode?» Dr. Sečurov je nato predčital poročilo o dvanajstih za maro in april in odvojenju mišljenja socialistov, zemljoradnikov in klerikalcev. Seja je bila zaključena ob pol 13. uri in se je nadaljevala popoldne. Popoldnaska seja narodne skupščine je pričela ob 17. uri. Na razpravi so dvanajstine za maro in april. Prvi govornik poslanec Golouh (soc.-dem.) kritizira državno politiko, o kateri pravi, da vodi k propadu, in izjavlja, da bo glasoval proti dvanajstini. Njegov govor je bil prekinjen večkrat z burnimi medklici. Med poslancem Kobasico (radikalom) in poslancem Rajičem (bunjevcem) je prišlo do ostrega prepira zaradi Rajičevih medklicov, na katere je Kobasica reagiral s klicom: «Vi ste sovražnik države in želite njeno pogubo». Ker so se v spor vmesali tudi drugi poslanci, je nastal velik nemir, in šele po več minut trajajo-

Vprašanje madžarskega volilnega reda

Budimpešta, 21. febr. (Izv.) Konferenca sodnikov, ki se bo bavila z vprašanjem novega volilnega reda, je danes ob desetih dopoldne pričela svoja posvetovanja. Državni upravnik Horthy je otvoril konferenco ter pozval člane konference, naj pazijo na to, ali naj se nove volitve vršijo na podlagi volilnega zakona Weckera iz leta 1918 ali na podlagi Friedrichove naredbe. Posvetovanja so končala lele kasno popoldne. Kakor se govori, je konferenca mnenja, naj se najprej izvri ustavotvorna skupščina in sicer na podlagi Friedrichove naredbe, ki naj se modficira v zmislu dogovorov, ki so se sklenili z opozicijo.

mamo dobri omen, da se ta konstruktivni sestanek vrši v dobi dolgotrajne italijanske kabinetne krize. Omen. Sami imamo v roki svojo usodo, sami smo svoje sreče kovači. Jugoslavija je naš dom, Mala antanta ona širša oblika, potom katere postajamo svetovni činitelj. Jugoslovani smo postavljeni pred nalogo, da spoznamo svoje poslanstvo na svetu.

Od raznih slovenskih, hrvatskih in srbskih blokov pogledimo na delo Beneša, ki je tudi naše delo. Ljubljana bo Edvarda Beneša pozdravila, kakor da pozdravlja v njem svojo bodočnost. Mala antanta je tista pot, ki nam jamči, da več ne bodo sklepali o nas brez nas, marveč da bodo vedno imeli pred očmi celi kompleks: «Od Gdanskega do Soluna».

To pa je uresničevanje onega bojnega klica, ki smo mu sledili leta 1918., ko so Poljaki in Čehi prišli k nam v goste in ko je z Ljubljano čutil ves narod, da doživlja veliko novo doba.

čem trušču se je predsedniku posrežilo vzpostaviti mir. A takoj sopet je posl. Kobasica začel predbacivati Rajiču: «Vi ste sovražnik države, ker ste tajni član hrvatskega kluba». Rajič: «Kako? Kobasica: «Saj ste vendar sami izjavili, da popolnoma odobravate Radičevu politiko in da ste samo iz taktičnih razlogov v skupščini». Nov trušč in nemir, ki se poleže šele ko izreče predsednik dr. Ribar poslancu Kobasici ukor, češ da je nedopustno, da bi poslancem v skupščini očitil, da so sovražniki države.

Nato povzame besedo klerikalni poslanec dr. Gosar, ki meni, da je naše politično ozračje napolnjeno s nevarno elektriko. Kritizira nedostatke v državi, posebno napake naše prometne, carinske in trgovinske politike in izjavlja, da je predloženi budžet samo fiktiven. Nato preide na politično polje in dokazuje, da Jugoslovani nismo en narod, kakor to predpostavlja ustava. Med Hrvati in Slovenci obstoji naravna granica, akoravno so znanje prilike take, da ni mogoče separirati Hrvatov od Slovencev tudi če bi to hoteli. A kljub temu, da nismo en narod. Isti narod mora imeti tudi isti jezik in isto kulturo. Med Srbi in Hivati je to mogoče tako, dočim pa imajo Slovenci svoj jezik in svojo kulturo. Ujedinjenje naj znači edinstven teritorij, edinstveno vojsko, carino in trgovinsko politiko.

V svojih nadaljnjih izjavanjih se dotakne dr. Gosar tudi uradniškega vprašanja in kritizira, da še sedaj po treh letih državnega obstoja niso pravilno izenačene uradniške plače. Podobna razlika je pri štipendijah, ki jih dobe dijaki in tudi invalidi. Mnenja je, da ne bo mogoče priti drugače do reda, kakor potom avtonomije pokrajin.

Za njim govori poslanec Nasta Peljevič (rep.), ki nastopa zlasti proti vojnemu ministertvu in ministertvu za socialno politiko ter izjavlja, da bo glasoval proti budžetnim dvanajstini.

Seja se zaključuje ob 20. uri; prihodnja bo jutri ob 16. uri z enakim dnevnim redom.

Zbor zaupnikov JDS v Mariboru

Maribor, 21. febr. (Izv.) Danes se je vršilo v Mariboru zborovanje zaupnikov JDS iz mariborskega volilnega okrožja. Na zborovanju se je razpravljalo o administrativni razdelitvi države. Zbrani zaupniki vseh okrajev volilnega okrožja so se povsem zedinili glede razdelitve Slovenije na oblasti in srezu. Sprejela se je resolucija, ki zahteva nujno ureditev vprašanja prehrane naših pasivnih krajev, in sicer z omejitvijo izvoza potom zvišanja izvozne carine ter preskrbe zadostne množine vagonov za živilski promet.

PRIPRAVE ZA LJUBLJANSKI SESTANEK.

Beograd, 24. februarja. (Izv.) V Ljubljano je odposlala vlada višjega uradnika z nalogo, da pripravi vse potrebno za sestanek ministrov Pašića in Ninčiča s češkim min. predsednikom Benešem.

SENZACIONALEN PREOKRET V LANDRUJEVI AFERL.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Predsednik republike bo v četrtek sprejel zagovornika Landruja. Od te avdijence je odvisno, ali se bo izvršila smrtna obsodba, ali pa bo Landru pomililoščen.

Zadnji teden se je baje našel pravni vzrok za revizijo procesa. Iz Monteauxa javljajo, da je tamkaj umrla neka gospa Heyon, glede katere so Landruja pri razpravi obsodili, da jo je bil on umoril. Sedaj bo preiskava dognala, ali je umrla Heyon identično z ono, zaradi katere dolžijo Landruja umora. Ako se to obistini, bo revizija vsega procesa proti Landruju neizogibna.

Strah pred nastopom male antante

VZNEMIRJENJE V ITALIJI

Trst, 31. februarja. (Izv.) Italijansko časopisje zasleduje kljub vedno bolj zapleteni krizi vendar z največjo pozornostjo vsa poročila o Beneševih konferencah v Parizu in Londonu. Listi prinašajo večinoma same vesti brez komentarja. A že iz teh redkih opazk odmeva velik strah, ki prevzema vedno bolj in bolj italijanske kroge, ko vidijo strnjeno fronto, ki jo pripravljajo srednjeevropske države za genovsko konferenco. Na naslov della Torrette lete številne pikre opazke,

češ da jo je v srednji Evropi popolnoma zavozil. Pariz, 21. februarja. (Izv.) Listi objavljajo brzojavko Agence Havas, po kateri poroča Reutersjev urad iz Genova, da vzbuja stališče Male antante glede genovske konference v Italiji največjo pozornost. Zdi se, da bodo morali računati v Genovi vsi praverno s to skupino malih držav, ki namerava na konferenci skupno nastopati. Zlasti se mora poudarjati dejstvo, da simpatizira Mala antanta zlasti s Francijo.

Zopečni prevrat na Portugalskem?

VLADA POBEGNILA. — ZVEZE Z LIZBONO PREKINJENE.

Pariz, 21 febr. (Izv.) Kakor javljajo listi, so direktne vesti iz Lizbone zopet izostale. Po vesti, ki prihaja od meje, sta predsednik republike ter portugalske vlade pobegnili na trdnjavo Casia, kjer se je koncentriral močan oddelek vojske iz Lizbone. Danes se baje po vsej deželi proglašila splošna stavka. Republikaška skupina levice je izdala progla-

ki govori o zazni. Gre baje za to, da se osovobodijo pred kratkem aretirani častniki.

Pariz, 21. febr. (Izv.) «Echo de Paris» objavlja brzojavko svojega madriškega dopisnika, kjer se poroča, da je izbruhnilo na Portugalskem novo revolucionarno gibanje.

Združitev Vilne s Poljsko

NOVOIZVOLJENI DEŽELNI ZBOR PROKLAMIRA UJEDINJENJE.

Varšava, 21. febr. (Izv.) Sejm (parlament) Vilne je podal svečano izjavo, da spada Vilna od sedaj naprej k poljski državi. Sedma točka te izjave naznanja, da je vsiljena zveza Vilne z Rusijo sedaj končnoveljavno ukinjena. Litavsko-ruska pogodba iz julija 1920 je razveljavljena in Vilna spada, kakor veli izjava, brezpogojno k poljski republiki. Nadalje se v proklamaciji izjavlja, da se ne bo nikoli pripoznala druga odločitev od tuje

strani o pripadnosti Vilne in o njeni politični usodi. Danes se bodo v Vilni vršile razne slavnosti, med njimi povorka članov sejma v katedralo, kjer bo slavnostni Te deum.

S to izjavo pa še ni padla kočna odločitev glede Vilne. Sedaj ima besedo zveza narodov. Tudi v Varšavi se pričakuje v vprašanju priklonitve Vilne k Poljski ljut boj med dvema strujama v parlamentu.

Benešev odhod iz Londona

London, 21. febr. (Izv.) Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš, ki odputuje danes iz Londona, je imel včeraj še razgovor z Lloyd Geormem. O njegovem naziranju glede načina gospodarske obnove Rusije ter njenega sprejema v skupnost evropskih držav piše «Daily Telegraph», da je brez dvoma zelo interesantno in da so ga ugodno sprejeli celo oni krogi, v katerih traja dalje nezaupanje proti sovjetom. Predlagane metode tvorijo porabno podlago za razpravo ruskega vprašanja. Slejkoprej pa mora zbornični sklep tvoriti podlago za povabilo vrhovnega sveta Rusiji.

Kancelar Schober odstopi

Dunaj, 21. febr. (Izv.) Pogajanja med krščansko-socialno in velenemško stranko o novi parlamentarni vladi niso dosegla doedaj nobenega rezultata. Kakor se pa doznava od merodajne strani, zvezni kancelar dr. Schober ne bo več vstopil v novi kabinet. Doedaj se je le govorilo o tretjem izpremenjenem kabinetu dr. Schoberja, v katerem bi bivši zvezni kancelar in tirolski krščansko-socialni poslanec prof. Mayr prevzel naučno ministertvo ter za Velenemce posl. Frank pravosodno ministertvo. Te kombinacije pa so sedaj odpadle, ker se računa s tem, da izstopi dr. Schober iz ministertva.

RIMSKO VLADO SESTAVI ORLANDO.

Berlin, 21. februarja. (Izv.) Iz Rima javljajo: Predsednik zbornice De Nicola je ponovno odklonil sestavo kabineta. Sestava vlade je bila poverjena Orlandu.

ANGLIJA IN RUSIJA.

London, 21. februarja. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil v odgovoru na neko interpelacijo zastopnik vlade, da za sedaj nima zmisla objaviti note, ki so se izmenjale med angleško vlado ter vlado sovjetske Rusije, ker bo genovska konferenca nudila priliko, doseči sporazum z Rusijo. Odgovor na angleško noto z dne 2. novembra 1921. še ni dospel.

PREDSEDNIK ZVEZE NARODOV OHROMEL.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Predsednika sveta Zveze narodov, delegata Brazzilije je zadela kap. Poslanik je ohromel na desni strani telesa. Njegovo zdravstveno stanje se smatra za resno.

Avstrijski finančni načrt

Dunaj, 21. febr. (Izv.) Finančni program dr. Girtlerja, ki se bo izdelal tako, da se bodo upoštevali antantni krediti, predvideva predvsem, da se odpravijo državni dodatki na zivila ter zmanjša število zveznih državnih nameštencev. Zakon o redukciji državnih uradnikov se bo predelal. Železnice, pošta, telefon in brzojav se bodo kot trgovsko organizirani državni obrati postavili na lastne noge. Pristojbine se za sedaj ne bodo povišale. Novi dohodki se bodo dosegli s povišanjem davka na pijačo in s prodajo tobačnega monopola. Nadalje se bodo važnim industrijskim obratom stavile od države na razpolago valute, da se prepreči zvišanje inozemskih plačilnih sredstev na danajškem trgu.

ITALIJANSKO POSOJLO AVSTRIJI

Rim, 21. februarja. (Izv.) Italijanski delež posojila, ki so ga zavezniki določili za Avstrijo, znaša 70 milijonov lir in se bo izplačal dne 1. junija t. l.

PODALJŠANJE OMEJITVE PRISE-LJEVANJA V AMERIKO.

Washington, 21. februarja. (Izv.) Re-rezentančna zbornica, to je spodnja zbornica kongresa, je danes z 280 proti 36 glasovom sprejela predlog, s katerim se zakon, ki določa število priseljencev s 3 odstotki števila prebivalstva dotične države in ki velja od 1. julija t. l., podaljša za eno leto. V prvih petih mesecih, kar obstoji ta zakon, se je število priseljencev znižalo za 44.014. Od 355.820 oseb, ki se smejo po zakonu priseliti do 1. julija, je dosepol v Zedinjene države že 191.157 oseb.

DEVIZNI KURZI V RUSIJI.

Riga, 21. februarja. (Izv.) Moskovska državna banka je dne 20. t. m. objavila nastopne devizne kurze: en funt velja dva in pol milijona rubljev, en dolar 530.000 rubljev, ena nemška marka 2500 rubljev, (zadnji kurz marke 1200 rubljev). Vrednost 10 zlatih rubljev znaša 2.700.000 papirnatih. Izplačila valut v inozemstvo je sedaj dovoljeno s pogojem, da se izvršijo po državnih banki in se porabijo za nakup blaga.

RAZMEJITEV Z ALBANIJO.

Beograd, 21. februarja. (Izv.) Dne 26. t. m. se sestane v Skadru komisija za razmejitev naše države in Albanije. Našo komisijo bo vodil generalstabni polkovnik Mihajlo Jovanović.

Iz Mlade Bolgarske

Ko se je mudil pred nekaj meseci v Sofiji dr. Momčilo Ivanic in se vrnil v Beograd, je napisal v «Radikalu» članek, v katerem piše, da se razmere na Bolgarskem izpreminjajo in da prihajajo k veljavi nove moči Mlade Bolgarske, ki streme za skupno delo in sporazum z našo državo.

Eden takih predstavnikov te mlade Bolgarske je sedanji odpravnik bolgarske vlade v Beogradu Konstantin Vasiljevič Todorov, ki je imenovan za rednega poslanika na beograjskem dvoru in izroči v najkrajšem času kralju Aleksandru svoja akreditivna pisma. Da opozori javnost na tega predstavnika mlade Bolgarske, objavlja beograjska «Politika» sledeče zanimive podatke o gosp. Todorovu:

Odpravnik poslov bolgarske kraljevine v Beogradu, Todorov, zaupnik in osebni prijatelj predsednika bolgarske vlade Stambolijskega, je začel svojo barijero kot gojenec ruske kadetne šole v Odesi, odkoder so ga pa že prvo leto napodili; bil je nato nekaj časa kadet v Sofiji, toda tudi tukaj je dobil hitro svojo odpustnico. V zimi leta 1903./1904. je šel Todorov kot komita v Makedonijo, kjer je četašil do leta 1905.; tu se je dobro spoznal z vsemi bolgarskimi komitskimi vojvodami — svojimi sedanjimi dobrimi znanci.

Leta 1905., pred prvo rusko revolucijo, je bil Todorov že zopet v Odesi v družbi znanih ruskih revolucionarjev in anarhistov. Obojen je bil radi raznih, in to ne političnih deliktov, na osem let ječe, od katerih je presedel sedem let v Odesi med navadnimi zločinci. Ko je izbruhnila balkanska vojna, je bil amnestiran; vrnil se je v Bolgarijo, kjer so mu makedostvojujoči izposlovali podporo, da je odšel na takoimenovano «Univerzo svobodnih ved» v Bruslju.

Ko je leta 1914. izbruhnila svetovna vojna, je stopil Todorov v družbi svojih ruskih prijateljev v francosko tujsko legijo. Po vstopu Bolgarije v vojno in ko je bila na solunsko fronto poslana zavezniška vojska, je prišel v Solun kot agent francoske tajne policije tudi Konstantin Todorov. Nekega dne je odletel z nekim francoskim pilotom na rekognosciranje v aeroplani, a oba se nista več vrnila v Solun. Ko se je spustil aeroplan na bolgarska tla, je bil francoski pilot mrtev, a Todorova so prijeli, prišel je pred bolgarsko vojno sodišče. Tu se je izgovarjal, da si je izbral to edino in nevarno pot samo zato, da se vrne v svojo domovino. Kaj je bilo potem, se ne vé, ali naenkrat so je Todorov zopet pojavil v Solunu. Zavezniška policija ga je takoj aretirala, a znal se je izgovoriti in se izogniti kazni. Vendar mu zavezniški niso več verjeli, bil je pod policijskim nadzorom, toda nazadnje se je solunskim bugarskim posrežilo, da so ga skrili in na nerazumljiv način zopet spravili na Bolgarsko. — Toda tudi doma tega večkratnega špijona niso sprejeli z odprtimi rokami, prišel je pred vojno sodišče, ki ga je radi uslug sovražniku obsodilo na došmrtno ječo.

V policijskih ječah je dočakal poraz bolgarske vojske prihod zavezniške okupacijske armade v Sofijo. Znal je skriviti razne francoske dokumente iz prejšnjih let in se kot tak legitimiral francoskemu komandantu. — Po priporočilu Francozov je bil sprejet v tajno policijsko službo zavezniške misije in dobil kot tak legitimacijo, ki jo «Politika» s fotografijo reproducira.

Svojo politično in diplomatsko karijero je začel Todorov šele, ko je prišel na vlado njegov prijatelj Aleksander Stambolijski, ki je jemal Todorova kot svojega tajnika in tolmača za francoski jezik seboj na svojih potovanjih po Evropi.

Gospodu Todorovu se je začelo dopadati politično in diplomatsko življenje, bivšemu anarhistu, revolucionarju, komiti se je zahotelo buržujskega življenja, najbolj mu je še prijala diplomatska služba, pritisnil je na zemljoradnike in nazadnje je bil sprejet v ministrstvo zunanjih zadev. Ko si je moral izbirati mesto svojega bodočega delovanja, izbral si je — Beograd.

Politične beležke

Zagrebska omladina proti klevetnikom. V soboto 18. t. m. so se vršili v demokratskem akademskem klubu «Jugoslavija» izredni občni zbor, ki je energično nastopil proti klevetnikom ministra Pribeževića in nar. posl. Wilderja. Obema je bila odposlana sledeča, na zboru sprejeta resolucija: Demokratski akademski klub «Jugoslavija», zbran na svojem izrednem občnem zboru, Vas pozdravlja kot boritevlja Jugoslovanstva. Zaupajoč v Vašo veliko vdanost jugoslovenski misli, odbija s prezlorodnim nesramno kampanjo plemenskih reakcionarjev, ker vidi v Vas in celem vodstvu stranke najboljše zastopnike jugoslovenske unitaristične ideologije, katero vstrajno izvajate, žrtvujoč ji vse partijske in osebne interese, celo življenje. Živela Jugoslavija! — Razen omenjene resolucije je bila odposlana predsedniku vlade, predsedniku narodne skupščine, ministrskemu svetu in načelstvu stranke še druga, v kateri omladina energično protestira proti veleizdajniškemu memorandumu političnih strank Hrvatskega bloka.

Razni župani so imeli pred kratkim zborovanje v Franciji. V odbor županske zveze so izbrani po en Francoz, en Portugalac itd., in seveda po en Slovenec, en Hrvat in en Srb. Tako smo sijajno manifestirali svoje trojno jedinstvo, ali pa se «udejstvi» med Francozi, Belgijci in drugimi, da smo sicer tudi le ena država, toda s trojno vrednostjo. Prihodnjič morajo biti zastopani župani po strankah. Kje pa ostaja enakopravnost, če nas celokupni Jugoslovanov ne bo zastopalo vsaj 30—50 županov v veliki zvezi? In kaj si bo svet o nas mislil! Da ne znamo ceniti svobode, nič drugoga! To bi pa vendar bilo preveč!

Kaj bo, kaj bo? Iz najbolj verodostojnega vira je izvedela današnja «Jugoslavija» za velikanske, široke zasnovane politične intrige demokratov. Njen posebni poročevalec je v starem časopisu, v katerega mu je branjeva sir zavila, izvedel, da bojevo gg. Reiser, Mohorič, Zerjav, Kukovec, Kramer, Prekoršek in Rebek menjavati svoje politične naloge v svrhu, da «vržejo» gosp. namestnika Hribarja. V to svrhu so poskušali tudi pridobiti Susteršiča. Pisma mu je nosil Hercigonja. Posebnemu poročevalcu «Jugoslavije» se je posrečilo, da je po glem slučaju pri kupovanju sira zasledil tajnost politične črne roke, ki se vleče takorekoč kot rdeča nit po telefonu iz Celja čez Zagreb v Ljubljano. Kaj bo? Kaj bo?

Politika iz leta 1868. V dobi tabarov smo Slovenci pred dobrimi 50 leti prirajali manifestacije za zedinjeno Slovenijo, za slovenski uradni jezik, za slovenske ljudske, srednje in visoke šole. Borili smo se za obstoj in procvit slovenske kulture, ki je bila po nemštvo rosnjo ogrožena. Danes so za najsvobodnejši kulturni razvoj našega enomilijonskega dela jugoslovenskega naroda dani vsi pogoji in to v večji izmeri kot smo kdaj sanjali in kot je to mogoče pri več milijonskih narodih. Imamo pač svojo narodno državo, katere bodočnost zavisi od prvotnosti vseh njenih pokrajin in vseh delov jedinstvenega troimenega naroda. In če vstajajo sedaj junaki iz leta 1868. ter pledirajo za slovenski blok v beograjskem parlamentu, dokazujejo le, da se še niso mogli otresti avstrijskega mentaliteta. Ti ljudje, ki hočejo sedaj, ko je prišla že doba Jugoslovanov, postati šele Slovenci, popreje očitno niso bili drugera kot Kranjec in Štajerci, ako niso bili samo — avstrijski birkrat. Politični razvoj Slovencev je bil hvala bogu že pred vojno tako velik, da se v avstrijskem parlamentu ni bil blok vseh slovenskih in samoslovenskih poslancev mogoč. Danes je samoslovenska stranka v Sloveniji samo še narodno - socialna stranka. Če samo iz tega dejstva jasno sledi, da je «slovenski blok» budalost. Mogoče je le, da bi hotel iti propagirati samo slovensko kulturo v Beograd g. Pešek, ki je v svojem osebnem glasilu zanjo v takih skrbah. Ako bi njegovemu ženu kaj zaleglo, bi šel morda gospod Pešek še celo z Radićem v Genovo.

Ponosrečena interpelacija. Lansko leto je pobegnil iz beograjskega zapora Mladen Marinković, eden glavnih oboževcev radi vidovdanskega atentata. Meseca novembra lanskega leta se je na naskrat poročalo, da je grška policija v Solunu aretirala nekega Srba, ki je bil brez vsakih dokumentov, a je bil po osebnem opisu podoben pobeglemu atentatorju. V Solun je odpotovalo nato nekaj uradnikov in agentov beograjske policije, ki so hitro ugotovili, da se je grška policija, pač v preveliki vnmaji zaradi razpisanih nagrad, prevarila in aretirala nekega kleparskega pomočnika Božidara Veljkovića, ki je brez dokumentov prišel iz južne Srbije v Solun, kjer ga je prijela policija. Na posredovanje našega konzulata so Veljkovića izpustili iz ječe. Kratak čas nato so objavili razni listi strašne vesti, da je ubogi Veljković tretji dan, ko so ga izpustili iz ječe, umrl, ker so ga hoteli baje beograjski policijski organi z mukami prisiliti k priznanju, da je on res atentator Marinković. — To strašno zgodbo sta sedaj porabila socialna - demokratska poslanca Etbin Kristan in Nedeljko Divac, da sta vložila interpelacijo na ministra za zunanjo in notranje zadeve, v kateri zahtevata pojasnila. — Toda slučaj je hotel, da se je ravno te dni, ko sta poslanca vložila svojo interpelacijo, pojavil v Beogradu sam živ in zdrav Božidar Veljković, ki ne vé ničesar o kakih mukah in zatrjuje, da ni umrl, ampak da je delal v Solunu, a sedaj se mu je stozilo po Beogradu, pa je prišel domov. — Odgovor na to interpelacijo bo torej gospodoma ministrima za notranje in zunanje zadeve v tem slučaju prav lahak.

Jugoslovanstvo - italijansko vprašanje. Beograjska «Pravda» objavlja sledečo informacijo, o kateri trdi, da je popolnoma avtentična in resnična: «Pred dobrim tednom so se naenkrat pojavile v časopisu vesti, ki jih je z velikovnemno širil italijanski službeni dopisni urad, češ da je vprašanje luke Baroš definitivno rešeno v obliki dvanaestletnega kondominija. Te vesti so razburjale našo javnost in očitalo se je vladi, da ni znala varovati naših interesov in da je pristala na kondominij, dasi se je vsa javnost odločno izrekla proti taki rešitvi. Te italijanske vesti pa so od konca do kraja izmišljene. Pač pa je res, da se je italijanska vlada obrnila na beograjsko in ji predložila nekak načrt glede rešitve spornih vprašanj Baroša ter Reke in Zadra. Kar se tiče Reke in Baroša, je bilo jugoslovanstvo stališče tako kakor ves čas; predlog o kakršnemkoli kondominiju je bil odklonjen in ponovno obnovljena naša zahteva po točni izvedbi rapalske pogodbe. Naravnost čudna pa je bila italijanska zahteva glede Zadra, kjer je Italija brez vsakega povoda zahtevala okoli mesta 20kilometrsko svobodno cono; seveda naša vlada o tem predlogu sploh razpravljati ni hotela in tako ni prišlo do nikakih razgovorov niti o Zadru, niti o Barošu ali Reki. Da pa bi prikriji svoj ponovni neuspeh, so začeli Italijani sistematično širiti vesti o doseženem sporazumu.

Zopet ena Italijanska laž. Poslanec Dr. Bertl je poslal predsedniku italijanske zbornice nastopno vprašanje: «Ali je ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru znano, da so italijanske ribiče z Velikega Lošinja, ki so pri otoku Navarkija nastavljali mreže, v soboto zvečer naenkrat napadli Jugoslovani, ki so se oboroženi pripeljali v čolnu in začeli srdito streljati na italijanske čolne ter so tako ogrožali življenje ribičev. Vprašam, ali se zdi predsedniku kabineta in zunanjemu ministru potrebno ali ne, da z energičnimi korakom pri jugoslovanški vladi napravi konec tem incidentom, ki se vedno znova ponavljajo na obrežjih italijanskih otokov. Prosim pismenega odgovora.» — Na naši strani o kakem napadu na lošinske ribiče ni nikomur ničesar znanega. Brez dvoma gre zopet za kako italijansko izmišljotino.

Spominjajte se naših obrambnih društev!

Iz proti-memorandumskega Zagreba

1. Polkovnik Nikola Premović

Ze prvi njegov članek v «Jugoslovenski Njivi», ki izhaja v Zagrebu, je zbudil splošno pozornost. Od takrat skoro ni bilo številke te revije, ki bi ne prinesla kakšne njegove razprave, a vse so bile enako aktualne ter rezale globoko v politične rane naših duš, kolikor te - le niso jugoslovenske. Njegove misli so jasne, slog odličen. Premović je lani kot polkovnik šel v pokoj in zato more sedaj vse sile posvetiti peresu in zadnji čas tudi govoru.

Zadnje soboto je imel v demokratskem študentskem klubu «Jugoslavija» predavanje o srbski politični revoluciji leta 1903. in o posledicah, ki jih je ta dogodek imel za razvoj Srbije in jugoslovenske ideje. V bistvu je pokazal, da je neistina, če se trdi, da je hrvatski del naroda republikanski, a srbski del Srbije je zemlja absolutne politične svobode naroda, samo da v svojem kralju spočitne vrhovnaca iz-

vrševalca svoje volje. Srbijance je človek čina (dejanja), zato se vselej ne briga za fineze zakona, a mi (prečani) bi še revolucijo delali čisto legitimistično po «zakonu». — Predavanje se bo nadaljevalo. Premović, Srbijanec, stoji na širokem jugoslovanškem stališču in pri tem ne olepšava niti grehov niti ne zmanjšuje krepostí.

2. Jugoslovenski Sokol

V soboto zvečer je jugoslovenski Sokol v Zagrebu priredil v zvezi z vojaštvom 35. pešpolka «drugarski večer», da bi se vezli med Sokolom in vojsko očvrstile. Le ljudje, ki jim je duša še vsa avstrijska, morejo strah imeti pred takovrštvom. V Avstriji nam je bila vojska aparat, ki nam je tuj, ki ogroža našo eksistenco, ki je pa sploh stal nad državljanom. V nacionalni državi je državljan in branitelj države isto. Sokol in vojak isto. Zato nam je bilo posebno milo, da so v koncertnem delu večera nastopili tudi priprostiti vojniki z deklaracijami, en Bosanec, en Srbijanec in en Hrvat. Vsi trije so svojo nalogo rešili odlično ter želi burno odobravanje.

3. Pripravlja se v Zagrebu javen shod, ki bo protestiral proti memorandumu Hrvatskega bloka, ki hoče naše notranje težave spraviti pred inozemstvo, želeč tuje intervencije za hrvatsko suverenost».

ČEŠKA UMETNIŠKA REVLIJA «DILA» O JUGOSLOVENSKI UMETNOSTI.

Svojedobno so vsi češki listi javili, da bodo sledeče številke «Dila» ki ga izdaja češko umetniško društvo «Jednota», posvečene jugoslovanški umetnosti. Glavni sodružnik tega lista je grafik in umetniški historik M. D. Gjurič, katerega marljivo delo na polju propagande za našo umetnost je že znano. Zadnja številka «Dila» prinaša prvi del Gjuričevega članka o razvoju jugoslovanške umetnosti. Članek se deli v dva dela, od katerih opisuje prvi razvoj jugoslovanške umetnosti pod bizantinskim vplivom, drugi pa vpliv Rima in zapadne Evrope. Prvi del našteva stare spomenike do druge polovice 17. veka, torej iz dobe, v kateri je živela umetnost pred vsem v samostanih in o kateri ne moremo beležiti posebnih individualitet. V nadaljevanju te dobe do prve desetine 19. stoletja omenja Arsa Teodorovića, ki ga je smatrali za najstarejšega srbskega slikarja (1794), nato Konstantina Dančela in njegove učence Konstantina Arsenovića, Popovića, Aleksandrovića itd. vse do Gjurgja Krstića, Stevana Todorovića, Uroša Predića in Pavla Jovanovića, ki so vsi delovali na polju portreta, historičnega slikarstva in ikonografije. Slovenskih umetnikov iz te dobe pisatelj ne omenja. Po ikonografiji in akademski dobi prehaja Gjurič na umetniški pokret v Zagrebu z Vlahom Bukovcem na čelu. Prehaja na osnutek zagrebske obrtne šole, ki je bila prva šola za dekorativno slikanje, keramiko, kiparstvo in rezbarstvo in ki je bila ustanovljena na inicijativo dr. Kršnjavija in društva umetnosti. V tej dobi omenja posebno Mašiča, Medovića in društvo Hrvatskih umetnika. Nato omenja osnovanje «Lade» in «Vesne» (1903—1904), «Medullica» z Meštrovićem in Vidovićem do najnovejših društev kakor «Proletni Saloni», «Grupa umetnika», «Beogradska četvorica», «Neovlarna grupa» itd.

Po svetu

Pij XI. o resničnem svetovnem miru. V nedeljo dne 19. t. m. je sprejel novi papež diplomatski zbor, ki mu je predložil svoja akreditivna pisma. Pozdravil ga je Copen, španski poslanik. Papež je v odgovoru naglašal, da smatra, da svet dandanes ničesar bolj ne potrebuje kakor resničnega miru med narodi.

Gasparri ne odstopi. Vatikan bo v kratkem uradno demantiral vesti o odstopu državnega tajnika kardinala Gasparrija ter o imenovanju kardinala Cereitija za papeževnega državnega tajnika.

Lord Northcliffe za francosko-angliški sporazum. Na povratku s svojega informacijskega potovanja okoli sveta je znani angliški politik in lastnik londonskih «Times», lord Northcliffe prišel iz Indije v Marseille. Pozdravil ga je zastopnik tamkajšnje trgovske zbornice z nagovorom, v katerem je naglašal potrebo, da se upostavi evropski mir na podlagi francosko-angliške aliance. Lord Northcliffe je pripomnil na to, da je za evropsko obnovo potrebno tudi sodelovanje Nemčije.

Brazilijska za dunajske intelektualce. V Braziliiji stanujoči Nemci so nabrali vsoto 6 milijonov avstrijskih kron in jo odposlali dunajski občini, da jih razdeli med dunajske duševne delavce.

Originalna zapuščina. Bogati Amerikanec Atwood, ki je pred kratkim umrl v Chicagu, je zapustil svoji ženi in svojim otrokom 7 milijonov dolarjev s pogojem, da celo življenje ne pijejo niti kapljice alkoholnih pijač in da ne kadijo.

Prosvefa LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.
Sreda, 22. febr.: «Hamlet». D.
Četrtek, 23. febr.: «Svet». Izv.
Petek, 24. febr.: «Prekrasne Sabinke». B.
Sobota, 25. febr.: Dramska predstava v opernem gledališču. Dramsko gledališče zaprt.
Nedelja, 26. febr.: Popoldne ob 3. «Prekrasne Sabinke». Izv. — Zvečer ob 8. «Hamlet». Izv.
Ponedeljek, 27. febr.: «Svet». C.
Torek, 28. febr.: Zaprt.
Opera.
Sreda, 22. febr.: «Cavaleria rusticana». «Plesna legendica». A.
Četrtek, 23. febr.: «Trubadur». E.
Petek, 24. febr.: Zaprt.
Sobota, 25. febr.: «Zlahtni meščani». Slavnostna predstava. Izv. — Proslava 300letnice Molièreovega rojstva.
Nedelja, 26. febr.: «Butterfly». Izv.
Ponedeljek, 27. febr.: Zaprt.
Torek, 28. febr.: Popoldne ob 3. «Prodarna nevesta». Izv.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 22. febr.: «Dedič velikega časa». Red C.
Četrtek, 23. febr.: «Razkolnikov», premijera. A.
Sobota, 25. febr.: «Sovražnik ljudstva». B.
Nedelja, 26. febr.: Ob pol 15. «Dedič velikega časa», otroška predstava. Ob 20. «Poljska kralj». Izv.

Predavanja Milojevića v Ljubljani.

Na payobilno ravnatelja g. M. Hubada, priredi v aprilu t. l. znani srbski skladatelj in muzikolog Miloje Milojević v Ljubljani serijo predavanj o zgodovinskem razvoju srbske glasbe. Beograjska «Politika» izraza ob tej priliki željo, da bi enako predavanje priredil na beograjski glasbeni šoli tudi kak Slovenec o slovenski glasbi.

Gospa Pavia Lovšetova, koncertna in operna pevka v Ljubljani priredi pod okriljem Glasbene Matice v Ljubljani in v okviru jubilejnih koncertov Glasbene Matice prilikom njene 50letnice samostojen koncert, na katerem bo izvajala najlepše samospeve naše slovenske glasbene literature. Koncert se vrši v ponedeljek 6. marca v dvorani hotela «Union».

Jubilej zagrebskega igralca. V nedeljo je praznoval član Narodnega kazališta v Zagrebu, Andrija Gerašič, 25letnico svojega delovanja kot igralca. Gerašič je še zastopnik generacije, ki nam je dala Fijana, Freudenreicha, Mandrovića in Borštnika, ki so vstvarili klasično periodo naše igralske umetnosti. Gerašič je nastopil v raznih karakternih ulogah v zagrebskem gledališču nad tisočkrat.

Slavnostni koncert v Zagrebu. Na povabilo «Hrvatskog glazbenog zavoda» v Zagrebu prirede gg. Lovšetova, Rijavec in Ličar v nedeljo dne 26. t. m. ob 11. dopoldne koncertno matinejo slovenske moderne glasbe na tamkajšnjem konservatoriju.

Prosper Mérimée's, Karmen. Poslovenil Vladimir Levstik. V Ljubljani 1921. Nastalila in založila Zvezna tiskarna. 95 str. 32. in 33. snopič «Narodne knjižnice» prinašata v dovršenem Levstikovem prevodu Prosper Mériméejevo novelo «Karmen», čegar dejanje se godi na solčnih južnošpanskih tleh. Delo nam predstavlja plastično načrtanih obrazov cigank, razbojnikov in drugih zanimljivih ljudskih tipov. S svojo živo snovitostjo si bo umotov brezdvomno osvojil naše občinstvo: z užitkom ga bodo čitali tudi prijatelji glasbe, saj je Bizetova opera razglasila ime demonske ciganke po vsem kulturnem svetu. Prevod uvaja prelagatelj s plastično pisanim esejem o življenju in književnem delu Prosperja Mériméeja, ki je nekako zbudil splošno pozornost prijateljev srbskega narodnega pesništva z posrečeno potvorbo «Hrskih balad». — Knjižga se naroča v založbi Zvezne tiskarne v Ljubljani, Marijin trg, in stane broširana 7.50 Din.

Muzički glasnik, organ jugoslovenskih glasbenikov v Beogradu je pričel izhajati. Prva številka vsebuje te-le sestavke: «Naš prvi glasbeni časopis»; P. Krstič: «Glavni umetniški svet prosvetnega ministrstva»; Hristič: «Pogoj za razvoj naše glasbe»; Ivanišević-Gjorgjević: «Ogled biografičnega leksikona naših glasbenikov». Opere in koncerti. Dr. Murko: «Bericht über phonographische Aufnahmen epischer Volkslieder»; Gjorgjević: «Iz Srbije kneza Miloša». Josp Runjanin. Beležke. Bibliografija. Glasbene priloge: B. Joksimović: «Poskočica». P. Krstič: «Pesem brez besed». Glasnik se naroča v Beogradu, Kosta Bojkovičeva založba. Cena 3 Din.

Sokolski vestnik

Izletni (turistovski) odsek. Prihodnja seja izletnega odseka za I. jugoslovenski vsesokolski zlet se bo vršila v četrtek dne 28. febr. ob 8. uri zvečer v zletni pisarni (mala dvorana v Narodnem domu). Vabimo še enkrat vse turiste in športnike, da se udeležijo seje in privabijo še druge brate, da se odsek okrepi. Z leti bi bilo, da se seje udeležijo tudi naše sestre. Dnevni red: konstituiranje odseka in izdelava potnih načrtov.

Sport

Darila za zimsko-sportne tekme: Za skakalno tekmo na smučih je razpisano kot prvo darilo velika srebrna vaza, drugo in tretje so srebrne kolajne. Za veliko smuško tekmo v Planici je razpisana za prvega srebrni bokal, za drugega cigaretna doza, ostala dva v vsaki skupini pa prejmeta srebrne kolajne.

Jugoslov. koturaški saves je imel svoj občni zbor v nedeljo dne 19. febr. v Zagrebu. Na obnem zboru vsled nesporazuma, povzročene ga popačenja brzjavki, slovenski klubi niso bili oficijelno zastopani. Zato so jim pri volitvah v odbor rezervirali tri odborniška mesta.

Vse nogometne tekme na Dunaju, ki so bile določene za te dni, so morali zaradi slabega vremena odpovedati. Isto poročajo tudi iz Praga in Brna.

Švicarski vizum za sportnike. Švicarska vlada je naročila svojim konzulatom, da smejo brezplačno vidirati potne liste osebam, ki potujejo v Švico, da se udeležijo mednarodnih sportnih tekem. Vizum se izda kolektivno za vse potujoče moštvo.

Sankaška prvenstva Avstrije. Tekme so se vršile v nedeljo na umetnem sankališču Anninger. Vsa prvenstva je odnesel sankanski klub v Mödlingu, ki si je priboril v treh točkah od petih razpisanih sploh vsa mesta.

Hockey-match Francija-Belgija 2:6. Internacionalni hockey match obeh držav se je odigral te dni na nevtralnem igrišču v Zenevi. Do velike zmage je Franciji pripomoglo sodelovanje dveh tujih igralcev in sicer Amerikanca Gerana in Kanadijca Woodberry-a, od katerih je prvi zabil sam 13 golov.

Posebno pažnjo obrača člankar šele novejši slovenski umetnosti, ki je Gjuriču dokaj dobro znana, začeni od Vesne in Dove pa do danes. Med imeni najdemo Ažbeta, Vesela, Jakopiča, Santla, Vavpotiča, Tratnika, Jamo, Zmitka, Sternena in druge. Gjurič govori naposled o skupni jugoslovenski umetnostni razstavi v Parizu leta 1918, takoj po prevratu. Pri tem obrača posebno pozornost razum na slikarstvo in kiparstvo zlasti tudi na grafično umetnost ter naglašá delovanje Račkega.

Nadaljevanje te važne študije prinese prihodnja številka «Dila», ki bo spremljena s številnimi reprodukcijami iz 16. do 19. veka. Čutili smo potrebo, naštetí podrobneje vsebino tega članka, ker je to prvi pokuš, napisati splošni historijski članek o razvoju jugoslovenske umetnosti. Naloga, ki si je nadel M. D. Gjurič, ni lahka, in če ni njegovo delo še popolno, je to pač naravno. Polagamo pa večjo važnost na propagandni namen članka nego na njegovo znanstveno stran, zato smo Gjuriču zanj hvalažni vkljub nekaterim pomankljivostim.

Novi člani akademije znanosti v Beogradu. Na glavni letni skupščini Srbske kraljevske akademije znanosti in umetnosti dne 18. febr. so bili izvoljeni novi člani akademije. Za redna člana akademije sta bila izvoljena dr. Zivojin Grgorević in Nedeljko Pavletić, upravnik 'Muzeja srpske zemlje'. Za dopisne člane akademije so bili izvoljeni: univerzitetni profesor dr. Tomo Živanović, upravnik arheološkega muzeja v Splitu monsignor Fran Bulić, pesnik Milan Rakić, slikarja Ljubomir Ivanović in Emanuel Vidović, dr. Ivan Gajza, dr. Vlada Petković, dr. Jovan Erdeljak, dr. Velištin Čajkanović in dr. Vladimir Corović.

Imenovanje v generalnem štabu. Za načelnika historičnega odeljenja pri velikem generalnem štabu, je imenovan polkovnik Gajž.

Imenovanja v državni službi. Minister pravde je imenoval za delničnega svetnika pri okrožnem sodišču v Novem mestu Jakoba Luznarja, okrajnega sodnika v Novem mestu. — Z ukazom ministra za žume in rudnike je bil rudarski komisar Ernest Čuček pri državnem premogovniku v Velenju imenovan za višjega rudarskega komisarja na dosedanjem službenem mestu. — Minister za narodno zdravje je imenoval pisarniški pomočnik Katarino Čukovo in Slavo Juvanovo pri zdravstvenem odseku za Slovenijo v Ljubljani za pisarniški oficijanti 1. plačilne stopnje na dosedanjem službenem mestu. — Avskultant Pavel Lonarčič pri delničnem sodišču v Ljubljani se je službi odpovedal.

Ostavka na državno službo. Peter Kapušarovič, blaginjak mariborske carinarnice in Fran Pavlovič, carinik sporedne carinarnice v Zireh, sta podala ostavko na državno službo.

Iz državne službe je izstopil tajnik čokovnega urada v Sarajevu, dr. Fran Kržan, ki nastopi s 1. marcem mesto ravnatelja 'Ljudske posojilnice' v Ljubljani.

Inženjerski izpit je napravil te dni na dunajski tehniki g. Ladislav Gržina iz Sv. Petra na Krasu.

Poroka. Danes se bo poročil v Vel Laščah šef kabineta ministrstva poljoprivrede g. Miloš Štibler z gđ. Emico Puceljevo, bčerko ministra g. Ivana Pucija. Iskrne častitke!

Umrli je v Zagrebu za jetiko Milan Galovič, znan izza Šafarjevega veleizdatniškega procesa in zaradi vohunstva na korist Madžarske, vsled česar je bil obsojen na 6 mesecov ječe. Po prestani kazni je Galovič oženil, a ga je kmalu priklenila sušica na posteljo, kateri je sedaj podlegel.

Smrtna kosa. V Radomljah je umrl inšpektor finančnega ministrstva g. Ivan Jerman. Truplo so prepeljali v Ljubljano in se bo vršil pogreb danes ob 15. uri iz Sodne ulice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani je umrl v 88. letu starosti g. Martin Piller, uslužbenec Kranjske hranilnice in tast g. Ivana Froliha, obč. svetnika v Ljubljani. Prizadetim družinam naše iskreno sožalje!

Protipredlog. V svoji veliki skrbni in ljubezni do uradništva mu včerajšnji 'Slovenec' priporoča, naj gre v prostih popoldanskih urah kdat sneg, da bodo tako ljubljanske ulice očiščene snega. Boljši bi bil pa takle predlog: ako bi mestni magistrat nagnal pred nekaj tedni stotine brezposelnih ljubljanskih kanočnikov, župnikov, kaplanov, redovnikov in redovnic h kidanju snega, bi bila dana Ljubljana suha in čista kot nobeno mesto, saj ti imajo časa ves dan, uradniki pa le bore popoldne.

Zamenjava petdinarskih bankovcev. Delegacija ministrstva financ javlja uradno: Petdinarski (dvačetrdeski) bankovci državne izdaje se bodo do 5. marca t. l. od davčnih uradov in finančne delžne blagajne brez nadaljnega sprejemali v plačilo, zamenjavali pa le v krajih, kjer ni podružnice Narodne banke in kolikor dopuščajo razpoložljiva sredstva. Pozneje, in sicer do 5. junija t. l. bodo pa ti organi samo še posredovali zamenjavo potom Narodne banke. Podrobnejše določbe so razvidne iz razglašene delegacije z dne 20. februarja t. l., št. 255/V./Val., ki se priobči v 'Uradnem listu'.

Jadranske straže v Splitu. Iz Splita nam poročajo: V nedeljo se je v tukajšnjem kinu vršilo ustanovno zborovanje 'Jadranske straže'. Pri tej priliki je bivši poslanec don Juraj Biankini poudarjal potrebo, da naša država posveti največjo pozornost razvoju naše vojne mornarice. Za predsednika 'Jadranske straže' je izvoljen Juraj Biankini, za podpredsednika pa prof. Alfrevič.

Bakteriološki zavod v Zagrebu. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za javna dela odobrilo kredit dveh in pol milijona dinarjev za zgradbo bakteriološkega zavoda v Zagrebu.

Novi živinski potni listi. Te dni je izročena prometu nova emisija živinskih potnih listov in sicer po 0,20 dinarja, 0,50 dinarja in po 1 dinar. Stari živinski potni listi se smejo uporabljati do konca meseca marca 1922, dodati pa jim je ustrezno takso, ako zadostni kolek ni vtianjen.

Občni zbor podružnice Jug. Matice v Mariboru je bil razmeroma slabo obiskan. Za predsednika je bil zopet izvoljen prof. Ribarič. Podružnica je imela lansko leto 222.000 kron prejemkov.

Priveditve v Mariboru povodom kraljeve zaroke. Danes, ob pol 12. uri se bo vršila v Mariboru povodom kraljeve zaroke na Aleksandrovem trgu velika vojaška parada, od pol 15. do pol 17. ure pa bo istotam svrala vojaška godba in bodo vojaki plesali Kolo. Ob 20. uri bo v Götzovi dvorani velik ples, ki ga priredijo oficirji garnizije.

Promet Maribor-Ljutomer. Kakor smo že včeraj poročali, se odprli s današnjim dnem zopet tranzitni promet na železnici Maribor-Ljutomer preko Spilja in Radgone. Vozilji bodo nastopni vlaki: Odhod iz Maribora ob 6.20, prihod v Ljutomer ob 10.19, odhod iz Maribora ob 20., prihod v Ljutomer ob 23.34. Odhod iz Ljutomera ob 9.30, prihod v Maribor ob 14.06, odhod iz Ljutomera ob 16.47, prihod v Maribor ob 20.52.

Za župana v Pulju je bil na prvi seji novega občinskega sveta dne 20. t. m. izvoljen por aclamationem italijanski nacionalist prof. Carvin Josip.

Ljudsko štetje v Trstu je bilo, kakor poroča 'Edinost', te dni dovršeno. Našteli so v tržaškem mestu, všteti vojaštvo (7078 mož), 299.627 prebivalcev, med temi 158.904 Italijanci, 150 Furlanov, 540 Nemcev, 2 Romuna, 1 Albanec, 45 oseb drugih narodnosti in 19.387 Slovencev! Neresničnost te zadnje številke dokazuje že število otrok, ki zahajajo v slovenske ljudske šole v Trstu. Iz letošnjih katalogov je razvidno, da je teh otrok 62661! Iz tega bi sledilo, da vsak tretji Slovenec v Trstu hodi v ljudsko šolo in da imajo tržaški Slovenci le tistih 6000 šolskih otrok, ki so ugotovljeni, potem le njihovega očeta in mater, ki sta povprečno še v mladi dobi, da pa nimajo ljudi druge starosti: nimajo ne dojenčkov, ne mladine od 12. do 24. leta, ne starcev. Do števila 19.000 kot produkta ljudskega štetja ob 6000 šolskih otrok more priti le drzna prevara. Jasno je torej, da Slovencev niso šteli ne po narodnosti, ne po običajnem jeziku, ampak da so jih potajili in da so s prevaro skrčili resnično število tržaških Slovencev.

Srednje šole v Osijeku zaprta. Kakor javljajo iz Osijeka, so te dni zaprli tamkaj vse srednje šole zaradi pomanjkanja kuriva. Šole ostanejo dalj časa zaprte, ker momentano ni mogoče nabaviti potrebnega kuriva.

Skupščina proti draginji v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo: Tukajšnja ženska društva so dala skupno inicijativo za veliko skupščino proti draginji. Skupščina se je vršila v nedeljo in je bila izredno dobro obiskana in je potekla brez incidentov.

Protestni shod proti draginji v Splitu. V Splitu se je vršil preteklo nedeljo velik protestni shod proti draginji. Sprejeta je bila končno resolucija, ki zahteva oproščanje od državne carine na življenjske potrebščine, ponovno uvedbo sodišča za pobijanje draginje ter rekvizicijo velikih zalog moka in drugih živil.

Kap je zadela včeraj dopoldne v Mariboru 67letnega železniškega upokojenca Simona Peršaha. Hotel je kupiti na kolodvoru vozni listek za Ptuj, a se je nenadoma zgrudil mrtev na tla.

Redek slučaj. Gospodu Davorinu Zdraviču trgovcu s kožami divjačine v Florjanski ulici št. 9 v Ljubljani, se je posrečilo dobiti živo kuno belice. Srednje-šolska mladina, ki se zanima za to, si ta redki eksemplar lahko ogleda pri omenjenem trgovcu vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Ladja v pristanišču zgorela. V soboto zvečer je v splitskem pristanišču izbruhnil požar na parniku 'Vidovdan'. Parnik je bil last Ante Franiča iz Kašte- la. Požar je nastal vsled nepravilnosti nekakega mornarja, ki je manipuliral z benzinom. Pri gasilni akciji je bilo ranjenih več pristaniških delavcev. Požar je ladjo skoraj popolnoma uničil.

Nezgode. Antonija Hrovat, posestnik kova hči iz Blagovice si je pri padcu v temi zvilva desno nogo, Jeglič Bruno, gojenec na Rakovniku, pa desno nogo.

Pazite na otroke. Ivan Prek, 12letni sin kolarskega pomočnika iz Ljubljane, je šel v mraku v trgovino v Tržni ulici. Na potu se je zagnal v njega velik mesarski pes in se je deček pri tem tako prestrašil, da je dobil živčne napade in so ga morali starši oddati v bolnišnico.

Slepar. Fran Dominik iz Gorjnih Porčičev je prinesel v Scherbaumov mlina 17 kg pšenice, ki jo je prodal po 16,5 K. Dobil je takoj nakazilo za blagajno, katero je potvoril tako, da je bilo izstavljeno za 171 kg. Dobil je za moko namesto 1161 K 50 vin, 11.881 K 50 vin in je torej oškodoval tvrdko za 10.670 K. Pri blagajni pa so k sreči pravočasno prišli sleparju na sled in naznanili sleparjo policiji, ki je Dominika aretirala in izročila sodišču.

Stroga obsodba navijalca cen. Pred okrajnim sodiščem v Zagrebu se je v ponedeljek vršila obravnava proti prokuristu tamkajšnje tvrdke Rechnitzer, Adolfo Führmannu, ki je dne 17. t. m. prodal neki stranki slanike komad po 25 kron, dočim jih je kupil sam komad po 17 kron ter s tem prekorščil po zakonu dopusten dobiček. Führmann je bil obsojen na dva meseca zopora in denarno globo 10.000 dinarjev, a za slučaj neizterljivosti globe na nadaljnje tri mesece zopora. Zaloga slanikov tvrdke Rechnitzer se zapleni ter skupeček izroči fondu za nabavo živeža za siromašne sloje.

Razpisana zdravniška služba. Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Križevac-Prekmurje. Prošnje je vložiti do dne 15. marca.

Pevski zbor 'Glasbene Matice' v Ljubljani. Pevske vaje se vrše v istem redu kot dozdaj z razdeljenimi glasovi trikrat na teden. Točno in redno! — Odbor.

Pevski zbor 'Glasbene Matice' v Ljubljani. Odbor pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani pozivlja svoje članke pevce, da se udeležijo polnoštevilo pogreba dolgoletnega člana pevskega zbora, finančnega inspektorja Ivana Jermana. Pogreb se vrši danes, v sredo, popoldne ob treh izpred hiše žalosti, Sodna ulica 10. — Odbor.

Oranžno-zeleni raj. Tako se glasi naslov letošnje maskerade ljubljanskega Sokola, ki se vrši na pustni terek, dne 28. t. m. v vseh prostorih Narodnega doma. Dekoracije, ki bodo odgovarjale naslovu, izvrši br. Zupan. Poleg plesnih točk je na programu tudi konkurenca mask, kjer bo za to določena komisija izbrala tri najlepše in za ta večer najprimernejše maske. Vsaki dostojni maski je vstop dovoljen proti legitimiranju, ki je obvezno pri vstopu. Zadostuje tudi sokolska legitimacija. Papirnatim maskam, kakor tudi mladini pod 18 letom je vstop prepovedan. V splošnem se občinstvo opozarja, da se podreja navodilom rediteljev. Vstopnina znaša za žlane le v predprodaji 10 Din, za nečlane 15 Din. Predprodaja vstopnic se vrši v petek, soboto in ponedeljek vsakokrat od 5. do 7. ure popoldne in v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne. Opozarjamo na predprodajo, kjer je število vstopnic omejeno. Sodeluje polnoštevilo vojaška godba.

Sokol v Škofji Loki priredi v soboto dne 25. februarja v svojem domu maskeradno. Pričetek ob 20. uri. Sodeluje pristna ciganska godba iz Srema. Vstopnina za maske 3 Din, za ostale 5 Din. Izkaznice za maske se dobe v trgovini br. R. Zilhera.

Podružnica 'Jugoslovanske Matice' v Novem mestu ima svoj občni zbor v petek dne 24. t. m. Na tem občnem zboru bo poročal glavni tajnik pokrajinskega odbora za Slovenijo o delu Jugoslovanske Matice. Vsi člani in prijatelji Jugoslovanske Matice se vljudno vabijo na ta občni zbor.

Na strokovni šoli za puškarstvo v Kranju se razpisuje mesto večšinskega (strokovnega) učitelja za celinarsko stroko s takojšnjim nastopom. Prošnje, nasklovljene na ministrstvo za trgovino in obrt, oddelek v Ljubljani, je do dne 10. marca vložiti pri ravnateljstvu strokovne šole za puškarstvo v Kranju.

Tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme priredi državna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu dne 4., 5. in 6. aprila. Pričetek dne 4. aprila ob 8. uri zjutraj. Podučujeta teoretično in praktično strokovna učitelja Fr. Malček in inž. Ferd. Vončina, in sicer o sledečem: setev, oskrbovanje in gnojenje detelj in krmskih mešanic na njivah, gnojenje in oskrbovanje travnikov, napravaa novih in zboljšava starih travnikov; sestava živalskega telesa; redilne snovi, njih poraba in nadomeščanje; konserviranje krme (sušenje, silaža, itd.), proračunije, priprava in pokladanje krme. Prijavitelj se je čimprej z dopisnico pri ravnateljstvu šole.

Občni zbor podružnice 'Prosvete' v Mariboru bo dne 23. t. m. ob 20. uri v kmetijski sobi Narodnega doma. Pričakovati je velike udeležbe zlasti s strani napredne inteligence in akademikov.

Zimski sportni dan v Planici. V nedeljo dne 26. februarja se vrši v Planici zimski sportni dan. Da se ustreže želji občinstva, bo odpeljal ta dan osebni vlak št. 917 iz Planice namesto ob 15.54 šele ob 17. uri.

Smučarska tekma v Planici (pri Ratečah) dne 26. t. m. Občinstvo, ki namerava prisostvovati tej vlezanimivni tekmi, opozarjamo, da so vse sobe in postelje v Ratečah rezervirane edino le za smučarje-tekmovalce in odbor tekme. Izletniki in gledalci naj prenoče zato v Kranjski gori in pridejo drugi dan do 11. ure peš (ali s sanmi ali vlakom do postaje Planica) na cilj (označen z zastavami), ki je oddaljen le 20 min. nad železniško postajo Planica. Do cilja bo ugljen, dobrozgažen pot, poleg se bo kuril ogenj za ogrevanje, točil čaj, tudi jestvine bodo na razpolago. Obed po tekmi v Ratečah ali Kranjski gori. — Razdelitev daril in venec med zmagovalce, objava rezultatov v Ratečah ob 3. uri 30 min. Skupni odhod na vlak se bo razglasil po gostinah. Vozne železniške legitimacije za brezplačni povratek se bodo izdajale v Kranjski gori (hotel 'Slavci') in v Ratečah (gostilna Žerjav). Pri odhodu kupljeni celi vozni listek je shraniti dobro.

Pobiranje paslega davka v Ljubljani. Prejeli smo: Lastniki psov se opozarjajo, da si preskrbe za leto 1922. veljavne pasje znamke najkasneje do dne 28. februarja 1922, pri mestni blaginji ljubljanski proti plačilu davščine 400 kron. Natančnejši podatki so razvidni iz razglašene, ki je nabit na mestni deski.

Kdo je bil okraden? Dne 13. t. m. je bil na glavnem kolodvoru v Ljubljani aretovan 25letni Martin Macan, delavec iz Štokovca pri Pulju, ki je imel pri sebi 20 pločevinastih tas z monogramom P S, 10 svečnikov iz medli, 15 pisanih predposteljnih preprog, 10 belih zagrinjal za okna, 1 prt in 2 mala podglavnika. Lastnik teh stvari, ki morajo biti ukradene v kakem hotelu (letovišču), naj se zgasi pri preiskovalnem sodniku v Ljubljani.

NAŠI TRGOVCI IN ČESKOSLOVAŠKI DOBAVITELJI.

Se lansko jesen so se jugoslovanski trgovci spraševali, ali naj plačajo svoje fakture za prejeto blago iz Českoslovaške takoj, ali naj čakajo primernejšega nižjega tečaja, da s tem pridobijo na valutni in po možnosti znižajo cene blagu, dobavljenemu iz Českoslovaške. Usodepoln porast českoslovaške krone v lanskem letu in v prvih mesecih tekočega leta je sprivil tvrdke, ki so kupile veliko blaga v Českoslovaški, v plačilne težkoče, tvrdkam z manjšimi kvantitetami pa je prizadejal občutno škodo. Le maloakateri trgovci so plačali promptno svoje dolgove v českoslovaških kronah in se tako izognili neljubim posledicam.

Prizadete tvrdke so poskušale zmanjšati zgube na razne načine. Nekatere so naznanile svoj konkurz in poskušile s pravnimi sredstvi doseči za sebe ugodno poravnavo dolgov, druge so se obrile pismenim potom na svoje českoslovaške dobavitelje in jih skušale preprišati za ponovno fakturiranje blaga v jugoslovanskih kronah z vpoštevanjem tečaja českoslovaške krone tistega časa, ko so blago naročile. Kako se bodo iztekle pravne poravnave, bo pokazala že bližnja bodočnost. Direktno poravnave s českoslovaškimi dobavitelji niso uspele. Českoslovaški dobavitelji se izgovarjajo, da nosi kupec blaga v českoslovaških kronah tudi riziko porasti češke krone, torej valutni dobiček v slučaju padca in zgubo v slučaju naraščanja českoslovaške krone. Jugoslovanski trgovci utemeljuje zahtevo po ponovnem fakturiranju po tečaju českoslovaške krone v času svolega naročila in opozarja na dejstvo, da bo jugoslovanska trgovina primorana, če ne pride do poravnave, poiskati si novih dobaviteljev. Pri tem misli naš trgovec v prvi vrsti na dunajski trg, ki daje v resnici še enkrat cenejše blago, kakor je českoslovaško.

Moje mnenje v tem že a priori ponorešenem poskusu poravnave je sledeče: Trgovec ne sme v nobenem slučaju za daljšo dobo spekulirati z valuto. V čakalnju, da českoslovaška krona pade, da s tem porabi čimmanj jugoslovanskih kron za nakup českoslovaških in za poravnava faktur, vidim spekulativni moment s českoslovaško valuto. Trgovec naj plača po možnosti importirano blago takoj, da se izogne vsaki spekulaciji s tujo valuto. V takem slučaju sicer ne bo deležen valutnega dobička v slučaju padca dotične valute, ki gre na škodo dobavitelja, ne bo pa deležen tudi valutarne zgube, ki gre v korist dobavitelja. Kakor smatram vse valutarne dobičke trgovine za neupravičene, tako smatram izgovor češkega dobavitelja v danem slučaju popolnoma upravičenim.

Pripomniti bi bilo k temu, da je domači trgovec upravičen čakati s plačilom samo toliko časa, kolikor se smatra v trgovini za običajni respiro. Če je kdo bil v zadnjih sunkoma izvedenih povišanih českoslovaške krone v času takega respira prizadet, je po mojem mnenju upravičen, terjati od českoslovaškega dobavitelja novo fakturiranje in za sebe ugodno poravnavo dolgov, v vseh ostalih slučajih pa je treba prizadeto škodo poravnati na račun prej doseženih valutnih dobičkov.

Cirkulacija naših bankovcev močno narasta. Po izkazu Narodne banke SHS z dne 8. febr. je narastla množina bankovcev v prometu od 1. do 8. febr. za vsoto 69.845.775 na 4.640.241.515 dinarjev, došim je kovinska podlaga padla za vsoto 958.961.16 na 398.225.435.60 dinarja.

Načrt gospodarske zveze med Českoslovaško in Jugoslavijo. Juturnji list-poroča iz Prage: Doznava se iz zanesljivega vira, da se dr. Rašin, ugledni českoslovaški finančnik, bavi z mislijo, da s skupino čeških finančnikov sestavi načrt ekonomske unije med Českoslovaško in Jugoslavijo, ki bi se dosegla na ta način, da bi obe državi sklenili enake in skupne zakone za mednarodni ekonomsko-finančni promet. Ekonomska politika obeh držav bi se izenačila tako, da bi se industrijska Českoslovaška in agrarna Jugoslavija med seboj spopolnjevali. Českoslovaška, ki je doslej uvažala žito celo iz Zedinjenih držav in Argentine, ker je bilo cenejše, bi uvažala v tem slučaju žito le iz Jugoslavije, ravno tako živino, dočim bi sama izvažala poljedelske stroje, premog itd. Na ta način se misli doseči stabilizacija ene in druge valute. Kakor se dalje doznava, bo posetila skupina čeških finančnikov našo državo, da prouči izvedbo tega načrta, ki bi bila prvi korak k ekonomski federaciji vseh držav Male antanta. Smatra se, da se bo pot za izvedbo tega načrta pripravljala že na genovski konferenci, na kateri bi potemtakem v pogledu sanacije srednje Evrope imela Mala antanta prvo in odločilno besedo ali takozvano politično in ekonomsko hegemonijo v srednji Evropi.

Cene žitaric pri nas in v inozemstvu. Iz Beograda poročajo: Po dospelih poročilih so notirale pretečeni teden žitne vrste pri nas in v glavnih oentrih inozemstva sledeče (cena za 100 kg v dinarjih): Srbija: pšenica 410, rž 390, ječmen 290, oves 295, koruza 320; Vojvodina: pšenica 420, rž 390, ječmen 315, oves 310, koruza 325; Dunaj: pšenica 405, rž 340, ječmen 310, oves 315, koruza 300; Berlin: pšenica 390, rž 325, oves 290; Praga: pšenica 410, rž 350, oves 320, koruza 300; Anvers (Antwerpen): pšenica 390, ječmen 330, koruza 330; Newyork: pšenica 390, oves 290, koruza 220; Argentineja: pšenica 315, oves 235, koruza 215.

Nova banka v Zagrebu. Kakor poročajo iz Zagreba, namerava g. Wagner, ki je odstopil kot ravnatelj iz Hrvatske eskomptne banke osnovati nov denarni zavod.

Zaščita industrijske svojine na Zagrebškem zboru. Z rošenjem ministra trgovine in industrije se priznava vsem predmetom industrijske svojine, razstavljenim na razstavi 'Zagrebskega zbora' od 3. do 5. junija, pravo preinstvo.

IV. mednarodni vzorčni velesejem v Pragi se bo vršil od 12. do 19. marca 1922. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je bilo doposlanih nekaj na ta sejem se nanašajočih informativnih brošur, ki so interesentom v zborničnih pisarni na razpolago.

Italijanski rž. Iz Trsta poročajo: Italijanska vlada je zopet uknila zabrano rizevega izvoza. To pa pridelovalcem riza malo koristi, ker je Italija med zabranu izgubila glavne zunanje rizeve trge, ki so se oskrbeli večinoma s španskim in indijskim ržem.

Porast cen volni v Madžarski. Iz Budimpešte javljajo, da so cene volni na Madžarskem 14. t. m. narastle na 180 do 210 madžarskih kron za 1 kg.

Naraščanje papirnatega denarja v Nemčiji. Tedenski pregled Nemške državne banke z dne 7. febr. izkazuje, da so je tekotom prvega tedna v februarju zvišala cirkulacija bankovcev v Nemčiji za 1230,3 na 116.606 milijonov mark.

Pred ponovnim zvišanjem cen železa in jekla v Nemčiji. Iz Berlina poročajo: Vseled obetajoga se zvišanja tovarni je za gotovo računati na to, da se tekotom marca ponovno zvišajo cene jekla in železu v Nemčiji.

Znižanje diskonta v Londonu. Angleška banka je znižala diskont od 5 na 4 in pol odst., s čemer se je doseglo najnižje stanje izza leta 1914. Zadnje znižanje menične obrestne mere angleške banke se je izvršilo lanl dne 8. novembra. Značilno za to znižanje je, da je angleška banka še leta 1921. stopila z diskontom od 7 odst. Glavni vzrok znižanja po največje precejšnji denarni tok na londonskem trgu, kar je zopet v zvezi z gospodarsko krizo, v kateri se nahaja tako Anglija, kakor sploh vse velike industrijske države.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 137 — 141, Bukarešta 243, Milan 1580 — 1605, London izplačilo 1414, ček 1390 — 1400, Newyork ček 321, kabel 322,50, Paris 2930 — 2960, Praga 594 — 600, Svica 6200 — 6225, Dunaj 4,95 — 5,025, Budimpešta 47 — 47,75, valute: dolarji 315 — 320, rublji 25 — 30, napoleoni 1180 — 1195, marke 146 — 150, leji 240 — 242, lire 1580 — 1595, turške zlate lire 1250.

Banka za Primorje 770. Trg. obrtna banka 385 — 390. Brodska banka 358 — 365. Eskomptna banka 785 — 790. Jadranska banka 1125 — 1170. Jugoslovanska banka 498 — 500. Ljub. kreditna banka 920 — 925. Slavenska banka 510 — 516. Prastrediona 5500 — 5625. Reška puška banka 480 — 495. Slov. eskomptna banka 625. Srpska banka 730 — 735. Eksploatacija drva 670. Dubr. paropl. družba 4600. Goranin 665. Nar. šumska industrija 560 — 600. Našička industrija drva 560 — 600. Našička industrija drva 498 — 502. Gutman 1560 — 1600. Slavonija 685 — 690. Ljub. strojne tov. in liv. 885.

Beograd, valute: dolarji 77, marke 38, leji 60, levi 50, devize: London 342, Paris 720, Zeneva 1530, Praga 148,20, Dunaj 1,25, Berlin 36,50, Milan 396, Budimpešta 11,85.

Curih, devize: Berlin 2,20, Newyork 5,13, London 22,48, Paris 47, Milan 26,70, Praga 9,50, Budimpešta 0,75, Zagreb 1,55, Varšava 0,14, Dunaj 0,11, avstrijske žigoseane krone 0,09.

Praga, devize: Berlin 22,72½ — 23,53½, Curih 1058 — 1062, Milan 275 — 277, Paris 500,50 — 508,50, London 289,50 — 241,50, Newyork 54,25 — 55,25, Beograd 66,75 — 67,75, Sofija 84,97½ — 35,77½, Dunaj 0,74 — 0,94, Varšava 1,13 — 1,73, Budimpešta 7,32½ — 7,92½, valute: marke 22,72½ — 23,52½, Svičarski franki 1053 — 1057, lire 272 — 274, francoski franki 498,50 — 500,50, funti 238,50 — 240,50, dolarji 54,53, dinarji 63,75 — 64,75.

Dunaj, devize: Zagreb 20,08 — 20,12, Beograd 890 — 850, Berlin 2872 — 2878, Budimpešta 9,38½ — 9,41½, London 279,90 — 280,10, Milan 319,40 — 319,60, Newyork 63,73 — 63,77, Paris 585,50 — 586,20, Praga 117,97 — 118,03, Sofija 42,70 — 42,80, Varšava 1,69 — 1,71, Curih 1242,75 — 1243,25, valute: dolarji 62,98 — 63,02, levi 40,45 — 40,55, funti 278,90 — 279,10, francoski franki 581,80 — 582,20, lire 817,90 — 818,10, dinarji 79,90 — 80,10, poljske marke 165,50 — 167,50, leji 60,95 — 61,05, švicarski franki 1224,75 — 1225,25, češke krone 117,47 — 117,58, madžarske krone 9,60½ — 9,62½.

Berlin, devize: Italija 1108,85 — 1111,15, London 981,05 — 983,50, Newyork 219,78 — 220,22, Paris 2007,95 — 2012,05, Svica 4270 — 4279,30, Dunaj 418 — 422, Praga 407,35 — 408,45, Budimpešta 9356 — 3264, Sofija 148,35 — 148,65.

Devetstopenajsto

Tragedija naroda.

«A kaj, če mi po nasvetu zavezniške diplomacije odrežemo sebi kos mesa in ji z njim zamašimo gobec?»

«Vse eno nas napade», odgovori oficir odločno.

«Ali mi lahko poveste, če smo pripravljeni na tej strani?» In pogledal sem proti vzhodu, tam kjer se dvigajo sredorečki vrhovi.

«Pripravljeni?» pravi podpolkovnik in težka skrb zasenči suho in koščeno obličje.

«Mislim samo to, če smo vsaj toliko pripravljeni, da prenesemo prvi napad, do tistega časa bo vendar...»

«Kaj bo do tistega časa», vpraša on ter se ustavi. Jaz obmolknem, ker v tistem trenutku nisem našel ničesar, kar bi prišlo po tem. Na Grke se ni moglo več računati, da vzamejo nase del bolgarske vojske; po vsej situaciji sodeč, ki bi nastala za zavezniške, če gredo nam na pomoč, tudi nanje ne, nič manj na našo severno armado, ki je že sprejela napad Nemcev in Avstrijcev.

«Na vzhodu», nadaljuje podpolkovnik, zaman pričakujoč mojega odgovora «imamo dve slabe divizije z bataljoni po 500 pušk; obe stojijo na Osogovu, ena proti Krivi Palanki, a druga v smeri na Carevo selo, to je naša osrednja moč proti Bolgarom, imamo še dva krilna oddelka, enega na Viasni, a drugega proti Strumici — to je vse, kar imamo tukaj na južni fronti.»

«A zgoraj?»

«Zgoraj je isto. Ena divizija pri Zaječaru, druga pri Knjaževcu, na Nišavi dve, na Negotinu en odred, vidiš, to je vse.»

«A Bolgari?»

«Popolnoma natančno ne vem» odvrne podpolkovnik ter malo pomisli.

«Vem le, da se tukaj na naši fronti koncentrirajo sedaj balkanska, rilska in macedonska divizija, a kakor hitro bodo imeli proste roke proti Grški, vržejo Bolgari najmanj dva in pol krat večje sile proti nam.»

«To bi pomenilo? ...» dostavim skrbno.

«To znači, da 1913. leta ne moremo ponoviti. Če bi se morali boriti le z Bolgari, bi me prav nič ne skrbelo.»

«A tako?»

«Tako smo v pasti, sem vam rekel.»

«Mislite, da ni pomoči?»

Podpolkovnik obmolknje za trenutek, nato hitro pristavi:

«Bi že bila! Baš bi bila lahko.»

«Kako lahko? Mene navdaja neka tiha nada, da je to še vedno mogoče, kar je bilo nekoč.»

«Obupna, toda hitra in odločna odločitev je bila potrebna in tako, kakor sem zaupno slišal, je vrhovno poveljstvo predlagalo kot edini izhod iz situacije.»

«In to je?»

«Politični in vojaški napad tudi na račun oslabilitve severne fronte, za ceno Beograda in velikega dela severne Srbije; hiter in krepak napad na Bolgare, predno bi oni izvršili mobilizacijo.»

«A kaj bi se doseglo s tem?»

«Zelo mnogo! V petih dneh bi stala naša armada v Sofiji, Bolgari bi bili hitro odstranjeni iz vrste naših sovražnikov; Turčiji bi presekali pot za preskrbo z municijo in drugim ter vsako zvezo z Nemčijo. Vsled nastalih razmer bi bila tudi Rumunija primorana pričeti z vojno, grškemu Konstantinu napovedan šah mat in avstrijsko-nemška ofenziva proti Srbiji bi stala popolnoma brez moči pred tem novim dejstvom. Vidite, vse to bi se pridobilo.»

«Pa verujete, da bi vse to uspelo?»

«Popolnoma gotovo. — Neuspeh pa bi gotovo nič ne poslabšal našega položaja, v katerem se danes nahajamo.»

«Vi trdite, da je vrhovno vodstvo to predlagalo?»

«Da.»

«Pa?»

«Čul sem, da se je vlada odločno protivila.»

«Kar ne pomeni ničesar drugega, da je bila zavezniška diplomacija enako nasprotna.»

«Gotovo.»

«Ali bolje rečeno, to pomeni, da zavzeška diplomacija še ta trenutek zaupa Bolgarski.»

«Da», pravi podpolkovnik, se globoko zamisli ter molče nadaljujeva najino pot. Naenkrat se zopet ustavi in glasno razprede svojo misel.

«Za svojo osebo nisem nikoli kaj posebnega pripisoval diplomaciji, ali vendar sem pričakoval, da je njena sodba o dogodkih vsaj tri stopinje nad ničlo. Vsa ta vojna nam prinese edini koristni rezultat, ki jasno pokaže, da je diplomacija odveč in skozlaskoz nepotrebna stvar. Od početka vojne pa do danes ni še ničesar spregledala, a vendar so stvari tako preproste in tako jasne; verjetno je, da jih baš vsled njih jasnosti diplomaciji vse težje razločuje.»

«Žalostno», pravim jaz.

«Ali dovolite mi, da se dotakneva najinega prejšnjega pomenka. Govorila sva o onem napadu, ki ga je kakor pravite, predlagalo vrhovno poveljstvo, pa se mu vlada ni pridružila. Kaj menite, da je zdaj prepozno?»

«Gotovo, Bolgari so mobilizirali in njihove divizije stoje na meji.»

«E, pa kaj hočemo! Ali je sploh še izhod iz te situacije mogoč?» Podpolkovnik ne odgovori ničesar na moje vprašanje in jaz poskušam zopet v drugi obliki.

«Kaj menite, kako se bodo sedaj razvijali dogodki?»

«Velika ofenziva na severu se je že pričela, sovražnik je na poedinih mestih že prekorajil reke z manjšimi oddelki. Poslednje vesti, katere sem prejel, pripovedujejo, da so prekorajili sovražnikovi oddelki tudi pri Beogradu, pri Ostružnici in spodaj pod klancem na donavskem keju. Kakor hitro pade Beograd, se bodo razvijali dogodki zelo hitro.»

«Po vaših mislih je torej Beograd izgubljen?»

«Seveda», odgovori odločno podpolkovnik. «Pri Beogradu stoji 24 nemških in 20 avstrijskih bataljonov.»

«A naših?»

«Naših dvajset, med temi deset tretjega vpoklica.»

«A zakaj vi vežete dogodke, ki prihajajo, s padcem Beograda?»

«Ker je to začetek in prvi uspeh severne ofenzive, na katerega se nanizajo vsi drugi dogodki.»

Obmolknila sva in molče nadaljevala pot med golimi drevesi, skozi katere je lilo nekaj curkov večerne zarje in mračno senčilo najina skrbna obraza. V jeseni je celo priroda sama vsa tužna, ter se hoče prilagoditi našemu razpoloženju, ki ga izpopolnjuje s svojo mračno in temno barvo. Podpolkovnik se je globoko zamislil, dva in trikrat je spreletel njegove ustnice gorak in bolesten nasmeh. Poskusil je, da bi zopet nekaj povedal, pa se vzdrlže in premisli ter samo težko vzdihne.

Koliko bolesti je ta hip nosila duša tega čestitega vojaka, sem razumel par dni nato, ko smo čuli prvi dan po padcu Skoplja, da se je v Ferizoviću ustrelil podpolkovnik Dušan Glišić. To je bil tisti oficir, s katerim sem v tistih težkih poslednjih dnevih Srbije skupaj razpravljal, šetajoč po pustem drevo-redu, ki vodi v podoficirsko šolo ali po opustošenem parku, ki se dviguje za njo.

Bil je bolan, in ta bolezen ga je tirala v pobitost. Zdi se mi, da ga je vezala na življenje samo še dolžnost in udanost ideji osvobojenja, s katero je bil ves prepojen, od katere mu je padel brat na Kumanovem. Ta tenka nit ga je vezala na življenje. Ko se je vse zrušilo, se mu je zdel polom še toliko strašnejši in temnejši kakor drugi. Zapustil je Skopje nenavadno prevzet od tega udarca. Pretrgala se je nit in on ni imel nobenega razloga več, da bi še dalje živel. Ustrelil se je na prvi postaji, kamor je prišel, ko je padlo Skopje. Naprej ni hotel.

Ze drugi dan po tem najinem razgovoru je prišla vse porazujoča vest, da je Beograd padel in jaz sem v tem gledal začetek tistih dogodkov, o katerih je govoril podpolkovnik. Dosegle so nas tudi posameznosti o krvavih pouličnih borbah, ki so se dogajale 24. na Giorgiolu in o bitki na Adi Ciganliji.

To vest o padcu Beograda mi je potrdil oficir iz poveljstva čet ter pridal, da je v Beograd prvi vkorakal 214. pešaški polk, ki se je boril pri Ypernu Arasu in pred Varšavo.

(Dalje prihodnjic.)

Razne vesti

KANDIDAT ZA AVSTRIJSKO ZUNANJE MINISTRSTVO.

Dunaj, 20. februarja. (Izv.) Kakor doznava «Arbeiter Zeitung», bo stopil na čelo zunanjega ministrstva neki ravnatelj zunanjega urada. Za to mesto se imenuje bivši avstro-ogrski poslanik v Madridu, princ Fürstenberg.

GRŠKA OFENZIVA Z ANGLEŠKO POMOČJO.

Pariz, 20. februarja. (Izv.) Po poročilih tukajšnjih listov namerava pričeti Grška, kateri se je posrečilo dobiti v Angliji večje posojilo v denarju in blagu, spomladaj za novo ofenzivo proti Kemalistom v Mali Aziji. Listi naglašajo, da je to razvidno že iz tega, ker Anglija pozajanja s Francijo glede Male Azije ne prestando zavlačuje.

«HARAMBAŠA» PRED SODIŠČEM.

Od dne 12. do dne 14. novembra p. l. je prejel zagrebški trgovec Radivoj Hafner, kakor smo že svoječasno poročali, tri pisma, podpisana s «Harambaša». Ta Harambaša se je predstavil v pisnih kot «mednarodna razbojniška tolpa», ki je dobro organizirana in uspešno obdavljuje v svojo korist vojne bogatine. V Jugoslaviji da se mudi samo začasno in zato zahteva od Hafnerja, predno se vrne v inozemstvo, 900.000 K, ki naj se izroče nekemu slugi, ki pride po denar. Ako Hafner zahtevane vsote ne izplača, potem ga bo tolpa neprestano preganjala. V zadnjih dveh pisnih je Harambaša znižal zahtevano vsoto oziroma prepustil višino vsote Hafnerjevi uvidevnosti.

O dogodku je bila takoj obveščena policija. Ko je prišel sluga, mu je bilo v resnici izročeno prazno, dobro zapečateno pismo. Iz daljave pa je slugi sledil detektiv. Pred Tolovičevim gostilno je stopila pred slugo črna oblečena dama, s črnim pajčolanom preko lica. Ko je prevzela od sluga pismo, jo je zgrabil stražnik in ji napovedal aretacijo. V tem trenutku pa se je pričel vmešavati neki možki, ki se je škandaliziral, da se tako «surovo» postopa z elegantno damo. Kmalu se je zbrala velika gneča ljudi. V gneči se je dami končno posrečilo pobegniti.

Tako so izginiti sledovi za ministerioznim Harambašo, dokler ni končno mari-borska policija aretirala dve osebi, ki sta nenavadno poceni prodajali dragocene nakite. Med tem, ko se je vršila preiskava o nakitih, se je ugotovilo, da je nesrečni parček oni strašni «mednarodni Harambaša». Obadva, 28letni Ivan Rožman in 22letna njegova ljubica, Angela Zupan, sta bila izročena zagrebškemu sodišču in se je v četrtek vršila proti njima razprava. Rožman se je zagovarjal, da je delal vse za «heč», črna pa je trdila, da sploh ni vedela za vsebino pisma. Obsojena sta bila vsak na 3 mesece zapora, ali pa pogojno na 5 let. Državni pravdnik je vložil zaradi prenizke kazni in pogojne obsodbe priziv.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Vremensko poročilo

Ljubljana, 21. februarja 1922

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	738.0	-0.8	jug	megla	—
Ljubljana	14.	736.9	4.7	jug. vzh.	jasno	—
Ljubljana	21.	735.7	2.2	brevetna	oblačno	—
Zagreb	7.	764.7	4.0	"	jasno	1.0
Beograd	7.	763.8	1.0	"	dež	1.0
Dunaj	7.	764.4	2.0	zapad	jasno	12.0
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomest.	7.	763.4	0.0	brevetna	oblačno	—

V Ljubljani barom. pada, temperatura višja. — Solnce vzhaja ob 6:57, zahaja ob 17:33.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 1 Din, vsakih naslednjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš. doplačevanja, so premisljeno do 50 besedi 5 Din., vsakih naslednjih 5 besedi 2 Din. — Plače se upr. (Lahko tudi v enost.) Ne vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znanje za odgovor.

Službe

Knjigovodja

(bilancist), starejša moč, se išče za neko veletrgovino v mestu. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 32/a.

Kontoristinja

s prakso se išče za neko tukajšnje tovarniško podjetje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 33/a.

Trgovski sotrudnik

starejša moč, se išče za neko tukajšnje specerijeko trgovino. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 34/a.

Skladničnik

se išče za neko specerijeko veletrgovino v mestu. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 28/a.

Kupim

Otroški voziček

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod »Voziček». 408

Pisalni stroj

454 dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe z navedbo cene in znamke stroja pod «Pisalni stroj» na upravo «Jutra».

Prodajam

Zdravniki, pozor!

Prodajo se kompletni zdravniški instrumenti, skoro novi, po nizki ceni. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Instrumenti». 36/a

Tri železne peči

po 2:50 m visoke, pripravne za visoke sobe, salone ali

dvorane, izvrstne kurilke in najboljšega sistema «Lutz», so naprodaj. Naslov pové uprava «Jutra». 446

Dve salonski suknji

dobro ohranjeni, za srednje-veliko postavu, prodam po ugodni ceni. Naslov pové An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5. 453

Razno

Odkod pa prihajaš

bratce tako vesel in dobro razpoložen? Iz vinotoča pri Fridrihu v Ljubljani. Mestni trg 13. Tam dobiš izbrano kapl ičo. Na pustno nedeljo smo vsi na šepovko povabljeni. 409

Hrano

35/a išče gospod. Ponudbe pod «Hrana» na upravo «Jutra».

Karol Uršič

trgovec in posestnik

Mimi Uršič, roj. Šerbec poročena

Sv. Peter pod Sv. gorami - Veliki kamen 22. februarja 1922

Anton Božičnik

trgovec

Fanči Božičnik, roj. Serbec poročena

Koprivca - Veliki kamen 22. februarja 1922

Prodajam hrastove, masivne, elegantne

spalne oprave

ter drugo pohištvo po nizkih cenah. Ivan Andlovic, mizarski mojster, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, vrata 38, pritličje.

Priporočamo

knjige za mladino:

Ilka Waschtetova, Pravljos. Z večbarv nimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K več. Habberton-serii, Bob in Tedi. Povest s slikami. Broš. 24 K, vez. 32 K, po pošti K 3.— več. Cika Jova Zmaj-Gradnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti K 1.50 več. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Posjed u Bosni

od 40 hektara, sa kućom, potrebitim zgradama i priborom, 18 kilometara udaljen od željezničke stanice, izdaje se pod zakup ili na obragjivanje za zajednički račun. — Radi uslova obratiti se na Gjoku Miloševića, Dobo.

Išče se akordant za krožno peč (Ringofen)

rudniške opekarne v Trbovljah. Letna produkcija približno 3,000.000 zidne opeke.

Interesenti naj se v svrhu ustnega dogovora zglase do 15. marca t. l. osebno pri našem rudniškem ravnateljstvu v Trbovljah. Začetek kampanje koncem aprila.

452 Trboveljska premogokopna družba.

Vžigalice

znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

tovarna vžigalic in kemikalij

družba z o. z. RUSE pri MARIBORU. 112

Telefon Interurban: 188.

Brzjavil: Vžigalice. 455

Razglas.

Ofertna licitacija za veleprodajo soli v Sloveniji

vrši se ponovno dne 18. marca 1922. ob 11. uri dopoldne v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Zakupna doba od 1. maja 1922. do 31. decembra 1923.

Ofertni pogoji, ki so izza prve licitacije premenjeni, dobe se v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Pokrajinska monopolska direkcija v Ljubljani.

dne 20. februarja 1922.

Stroji za obdelovanje lesa
Turbine
Zvonovi

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana